

процесу з двох сторін. Реагуючи на ознаки трансформації військового режиму, уряд Обами здійснив адекватні заходи з підтримки реформаторського уряду. Зі свого боку, президент Тейн Сейн постійно демонстрував готовність приймати рекомендації й допомогу США. Нормалізація відносин з США сприяє не лише здійсненню важливих внутрішніх реформ у М'янмі, але й диверсифікації її стратегічних відносин, послаблення політичної й економічної залежності від Китаю. Позитивні наслідки "залучення" М'янми стали сигналом для інших режимів, що перебували під дією санкцій США.

Водночас Вашингтон визнає складність реформ у М'янмі з огляду на продовження військових дій, а також регулярні сплески насилля на етнічному й релігійному ґрунті, які уряд не може контролювати. Додаткові перешкоди створює наростання розчарування реформами й процесом демократизації серед бірманської більшості, жителів міст. У той час як населення очікувало від них передусім швидкого покращення свого матеріального становища, цього не сталося (ця ситуація дуже нагадує ту, що склалася в СРСР під час "перестройки"). У зв'язку з цим трансформація держави й суспільства у М'янмі бачиться складним тривалим процесом, який США взяли зобов'язання підтримувати.

Список використаних джерел

1. National Security Strategy. May 2010. – Washington, 2010. – p.12-13.
2. Storey, Ian. US-Myanmar Defence Cooperation: From Disengagement to Limited Engagement // ISEAS Perspective. 22 Oct. 2012 / Institute of Southeast Asian Studies, Singapore // http://www.iseas.edu.sg/documents/publication/ISEAS%20Perspective_22oct12.pdf; Alam, Ishtiaque. Rising Myanmar: US involvement, power rivalry and new hopes for Bangladesh // Croatian International Relations Review. – 2013. – Vol.19, No.68 – Pp.39-59 // http://hrca.hr/index.php?show=toc&id_broj=8638
3. U.S.-Burma Relations: Hearing before the Subcommittee on East Asian and Pacific Affairs of the Committee on Foreign Relations, United

States Senate, One Hundred Ninth Congress, Second Session, March 29, 2006. – Washington, 2007. – Pp.11-15; 44-45.

4. Principles of U.S. Engagement in Asia. Hearing before the Subcommittee on East Asian and Pacific Affairs of the Committee on Foreign Relations United States Senate, One Hundred Eleventh Congress, Second Session. January 21, 2010. – Washington, 2010. – Pp.9-10.

5. Ambassador-Designate to Burma. Testimony Derek Mitchell Special Representative and Policy Coordinator for Burma. Statement Before the Senate Foreign Relations Committee Washington, DC, June 27, 2012 / U.S. Department of State // <http://www.state.gov/p/eap/rls/rm/2012/06/194131.htm>

6. Read-out from the First U.S. Trade and Economic Delegation to Burma in Many Years. Robert D. Hormats Under Secretary for Economic Growth, Energy, and the Environment. Washington, DC, July 24, 2012 / Ibidem // <http://fpc.state.gov/195429.htm>; Administration Eases Financial and Investment Sanctions on Burma. Fact Sheet. Office of the Spokesperson Washington, DC, July 11, 2012 / Ibidem // <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2012/07/194868.htm>

7. Administration Eases Ban on Imports From Burma. Media Note. Office of the Spokesperson Washington, DC, November 16, 2012 / Ibidem // <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2012/11/200639.htm>

8. Remarks by President Obama at the University of Yangon. November 19, 2012 / The White House // <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2012/11/19/remarks-president-obama-university-yangon>

9. United States-Myanmar Joint Plan on Trafficking in Persons Media. Note Office of the Spokesperson. Washington, DC, November 18, 2012 / U.S. Department of State // <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2012/11/200675.htm>

10. Delivering on the Promise of Economic Statecraft. Remarks Hillary Rodham Clinton. Secretary of State Singapore Management University, November 17, 2012 / Ibidem // <http://www.state.gov/secretary/rm/2012/11/200664.htm>

11. Extractives Industries Transparency Partnership Between the United States and Myanmar. Media Note. Office of the Spokesperson. Washington, DC, June 14, 2013 / Ibidem // <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2013/06/210679.htm>

12. Harun ur Rashid, Barrister. US-Myanmar military engagement: A step to counter China? December 1, 2012 / The Daily Star // <http://archive.thedailystar.net/newDesign/news-details.php?nid=259409>; Pennington, Matthew. Lawmakers uneasy over US-Myanmar military ties. September 5, 2013 / Associated Press // <http://www.cnn.com/news/article/lawmakers-uneasy-over-us-myanmar-military-ties; etc>

Надійшла до редколегії 11.06.13

H. Gorodnia, канд. ист. наук, доцент
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

СТРАТЕГИЯ "ПРИВЛЕЧЕНИЯ" МЬЯНМЫ В ПОЛИТИКЕ США ПРИ ПРЕЗИДЕНТСТВЕ ОБАМЫ

Впервые в отечественной историографии проанализированы изменения в политике США в отношении Мьянмы при президентстве Обамы; факторы, которые обусловили, их предварительные результаты и перспективы, которые рассматриваются в контексте реализации Вашингтоном стратегии "вовлечения" и реформ в Мьянме, осуществляемых правительством Тейн Сейн.

Ключевые слова: США, Мьянма, администрация Обамы, стратегия "вовлечения", региональная политика.

N. Gorodnia, Ph.D. in History, Associate Prof.,
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE STRATEGY OF "ENGAGEMENT" OF MYANMAR IN U.S. POLICY UNDER PRESIDENT OBAMA

For the first time in the national historiography reflects changes in U.S. policy on Myanmar under President Obama, the factors that led to them, and their preliminary results and prospects, considered in the context of Washington's strategy of "engagement" and reforms in Myanmar undertaken by the government Thein Sein.

Keywords: USA, Myanmar, the Obama administration, the strategy of "engagement" Regional Policy.

УДК 930.253

П. Зінченко, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ВІДОМОСТІ ПРО ДІЗНАННЯ У КИЇВСЬКІЙ СУДОВІЙ ПАЛАТІ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО

Досліджено інформаційний потенціал відомостей про дізнання в фондах Київської судової палати в Центральному Державному історичному архіві в місті Києві.

Ключові слова: фонди, ЦДІАК, відомість, Київська судова палата, губернське жандармське управління.

Комплексне вивчення історії України можливе лише за умови досконалиго використання історичних джерел. Це в першу чергу стосується письмових матеріалів, що зумовлює необхідність роботи з архівними фондами. Очевидно, досліджуючи той чи інший період вітчизняної історії, ми опрацьовуємо архівні документи, які стали результатом діяльності людей тієї епохи, які в свою чергу

діяли у рамках установ, організацій чи спільнот. Одним з таких матеріалів є документи Київської Судової палати, яка діяла в епоху Російської імперії з 1880 по 1919 рік. Документи у фондах цієї палати містять інформацію про політичне і суспільне життя на території України в часи її перебування у складі Російської імперії.

Нині у вітчизняній та зарубіжній історіографії роботи, які б присвячувалися Київській судовій палаті відсутні, надто документації, яка утворилася в результаті її діяльності. Існують лише наукові дослідження, монографії, статті, які описуючи той чи інший період в історії України кінця XIX – початку XX століття, згадують про існування такої установи в контексті іншої теми. З під пера таких науковців як Ярмиш О. Н. [13], Чайковський А. С. [12] вийшла не одна праця, яка описувала історію державних установ Російської імперії і зачіпляли їх діяльність на території України. Займалися даною проблематикою і зарубіжні фахівці, зокрема, Зайончковський П. А. [6; 7] та Бровцінова Є. П. [5]. Але у їхніх роботах не досліджуються архівні матеріали. Окремо цитовані документи дають певну інформацію, але не сприяють формуванню цілісної картини. В зарубіжних працях вкрай поверхово описана ситуація в Україні, не розкрита повна картина українського національного руху. Звісно, існують і дослідження, в яких концентровано опрацьовувалися документи, наприклад в роботах Щербака М. Г. [10; 11], але такий метод дослідження потребує продовження. Саме тому нам конче необхідне концентроване глибоке вивчення документальних матеріалів Київської судової палати, які мало використовуються дослідниками.

Варто зазначити, що діяльність Київської Судової палати породила великий обсяг документації, і тому для більш досконалого дослідження необхідно розсортувати ці документи і опрацьовувати кожну групу окремо. У даній статті ми оцінимо інформаційний потенціал відомостей про дізнання. Ці документи нині зберігаються в Центральному державному історичному архіві у місті Києві у фонді № 317. В ньому міститься 14 справ. Така маленька кількість не повинна вводити дослідника в оману, оскільки в межах цих справ знаходиться понад 500 сторінок.

Описуючи відомості про дізнання, одразу зазначу, що дані документи не є одноманітними. Кожна відомість розпочинається з інформації про те, які саме справи та в якій кількості було розглянуто за вказаний період. Звіти писалися щомісяця. Зазвичай у формі таблиці вказувалися наступні дані: ім'я підозрюваного, його місце утримання (якщо таке було), причини затримання, номер статті Кримінального положення Російської імперії, згідно з якою обвинувачувалася особа, та ім'я посадової особи, за якою було закріплено нагляд за цією людиною.

Документи варто поділити на дві групи: перша – це завершені справи, а друга – з тієї чи іншої причини до кінця не доведені. Ці матеріали стосуються конкретних людей і конкретних випадків. Але є ще і статистичні дані щодо кількості судових справ по регіонах імперії. Інформативність вказаних таблиць ми розглянемо нижче.

Варто також виокремити безпосередні звіти слідчих про ведені ними справи. Матеріали дають нам великі можливості для історичного дослідження, оскільки є досить докладними в плані ґрунтового опису кожної судової справи.

У першу чергу вважаємо за необхідне проаналізувати таблицю, яка відображає статистику справ на різних територіях за зиму – весну 1903 року [1, арк. 31; 2; 4]. На землях, які перебували в сфері компетенції Могилевського губернського жандармського управління (ГЖУ) на 1 січня 1903 року лишалося 10 незавершених дізнань. В лютому з'явилося 11 нових справ, з них 5 було направлено у судову палату. До 1 квітня незавершеними залишалося 16 справ. При цьому під вартою утримувалося 7 людей, а залишалися на свободі 44 особи [1, арк. 31]. Окрім того, в кожній таблиці присутня графа під назвою "Розпорядження прокурора", але вона скрізь пуста і не дає нам ніякої інформації про

те, що це були за розпорядження, кому вони адресувалися, і що могло викликати появу тих вказівок.

Така ж статистика подана щодо територій підконтрольних Київському, Волинському та Чернігівському ГЖУ. З цих матеріалів ми бачимо, що найбільш неспокійною є територія Київського ГЖУ, де за той самий період лишалося 19 незавершених справ, з'явилося 40 нових, 23 було направлено до прокурора Київської Судової палати. Станом на перше квітня лишалося 23 незавершених справи. Утримувались під вартою 36 підозрюваних та 65 лишалися на волі [1, арк. 31]. На фоні даних Київського та Могилевського ГЖУ статистика по Чернігівському та Волинському виглядає дуже скромно – в кожній графі лише по кілька справ. Особливо хотів би звернути увагу, що статистика по всіх ГЖУ має одну спільну рису – утримуваних під вартою людей менше, ніж тих, які перебувають на свободі. Так, по Чернігівському губернському жандармському управлінню це – 2 особи під вартою і 36 на волі [1, арк. 31], а по Волинському – 11 і 16 відповідно [1, арк. 31]. Звернімо увагу: з документу не зрозуміло, чи були ці люди остаточно звільнені з під слідства чи лише перебували на волі на час його проведення і до них було вжито інших запобіжних заходів.

Наступні документи – це вже безпосередньо звіти про ведені дізнання. Розпочинаються вони з надання короткої інформації прокурору Київської Судової палати про справи, що на даний момент присутні при ГЖУ: "Квітень 1903 року. В наданих Вами 17 квітня цього року за № 141 відомості про рух дізнань при Волинському Губернському жандармському управлінні вказано, що по округу Луцького окружного суду лишалося дізнань до 1 січня 1903 року одна по 246 статті (*зухвалі вислови щодо особи імператора, псування його зображень* – П. 3. [9, ст. 263]) Кримінального уложення про покарання, поступила одна по 245 статті (*розповсюдження матеріалів, що пропагують неповагу до державної влади* П. 3. [9, ст. 262]) Кримінального уложення, 2 по 246 – 248 статті, між тим як по звіту прокурора Луцького окружного суду видно, що по округу Луцького провадилося 2 справи, 1 по 246 і одне по 245 статтях уложення" [1, арк. 14]. Тут схоже мова йде про помилку, якої припустився прокурор Київської судової палати, направивши в Міністерство юстиції помилкову інформацію про кількість справ при Луцькому окружному суді

Далі документ продовжується короткою інформацією про осіб, відносно яких ведеться слідство. Вказується ім'я людини та причини ведення слідства щодо неї.

Великий масив інформації – це список справ, які велися за той чи інший період часу в різних куточках імперії. Він також подавався у формі таблиці, як уже вказувалося вище, із зазначенням місця утримання особи, датою початку справи, статтею обвинувачення та відповідальною за утримання посадовою особою. Цікаво, якою могла бути географія тої чи іншої справи. Так, утримувана в Чернігівській тюрмі Ольга Миколаївна Вербицька-Антихова була закріплена за начальником Московського губернського жандармського управління [1, арк. 15], а Катерина Миколаївна Константинович, яка перебувала під домашнім арештом в Чернігові, була закріплена за начальником Санкт – Петербурзького ГЖУ [1, арк. 15]. Звернімо увагу на звинувачення, щодо цих людей – приналежність до партії соціалістів революціонерів. Очевидно, нагляд за затриманими зі столичних ГЖУ відбувався у разі особливої важливості цих осіб для слідства. Більш поширеним був нагляд з боку посадових осіб, що працювали в тих же ГЖУ, де велося слідство. Наприклад, в Могилевській і Городецькій тюрмах переважаючи біль-

шість утримуваних перебувала під наглядом начальника Могилевського ГЖУ та його заступника.

Тепер перейдемо до розгляду звітів, які стосуються безпосередньої роботи слідчих з підозрюваними. Архівні матеріали повідомляють, що розслідування велися групою слідчих – начальником та кількома підлеглими. В звітах вказано прізвище слідчого, чин та в подробицях описано справи, які він вів, у більш довільній формі із зазначенням усієї інформації, включно з коротким описом ходу слідства. Саме ці документи є найбільш цікавими, оскільки дають змогу докладно розглянути як саме здійснювалося розслідування в епоху Російської імперії. Розглянемо деякі справи. Цікавим є слідство розпочате 10 лютого 1903 року, що провадилося ротмістром К. М. Шебенком проти міщанина Мойши Бороухова Кустовського, що обвинувачувався по статті 252 (*розповсюдження листівок і проголошення промов проти державної влади* – П. 3. [9, ст. 266]) Положення про покарання. Ця людина була затримана поліцією за п'яний дебош, вчинений в будинку вітчима. Кустовський виявився настільки нерозважливим, що здійснив хуліганські дії, маючи у своїй кишені революційні прокламації та список адрес. Так, справа про хуліганські вчинки отримала політичне забарвлення. Для провадження подальшого слідства було направлено запит до Київського охоронного відділення щодо вказаних адрес. Завершується документ повідомленням про те, що підозрюваний втік з під нагляду і перебуває у розшуку [1, арк. 21].

Той же ротмістр Шебенко вів справу проти Миколи Васильовича Коробейченка, який підозрювався у розсилці робітникам залізничних майстерень революційних прокламацій. Звернімо увагу, що ця людина була видана жандармам самими робітниками, правда, не зазначено, чи були це агенти поліції з їх середовища чи мала місце ініціатива лояльних до влади залізничників. Справа ця не завершена, оскільки не було проведено належної експертизи почерків. Останнє повідомлення в ній – про допит свідків, здійснений 10 і 11 січня 1903 – го року [1, арк. 21].

Селянин Антон Федорович Манькуто перебував під слідством з 9 квітня 1903 року за розповсюдження брехливих протиурядових чуток (стаття 932 Положення про покарання) [1, арк. 22].

30 січня 1903 року розпочалися дізнання по справі сина чиновника Леоніда Грюнвальда і його товаришів: "По даним спостереження Грюнвальд і Цибульський 15 січня 1903 року доставили з вокзалу в квартиру Цибульського транспорт нелегальної літератури, а 16 січня Грюнвальд, Юрковський та два невідомі робітники цю літературу розповсюджували". Після обшуку Грюнвальд, Юрковський, Цибульський, Кунін та Ламзе були затримані, як обвинувачувані. Слідство набуло нових обертів, коли в тюрмі була перехоплена записка, яку Грюнвальд пробував нелегально передати на волю. З приводу вказаних там прізвищ було направлено запит до Київського охоронного відділення [1, арк. 23]. З цього можна зробити висновок, що справа мала продовження.

Це лише кілька конкретних прикладів, щоб ми могли сформувати уявлення про те, якого ґатунку справи здебільшого розслідувалися і розглядалися в тогочасних судах. Варто відзначити велику перевагу справ політичного характеру над кримінальними. З наведених вище лише в одній сказано про затримання людини спершу за хуліганські дії, з чого ми можемо зробити висновок, що розглядалися справи не лише політичні. Хоча з іншого боку, можливо цій справі було надано якесь значення в судових матеріалах лише через пере-кваліфікування її в політичну.

Окрім справ проти конкретних осіб слідства велися і щодо проявів діяльності цілих партій чи організацій. Як відомо, наприкінці XIX-го та на початку XX століття, Російська імперія була переповнена громадами та революційними організаціями, а згодом і політичними партіями різного спрямування. Так чи інакше, але їх діяльність також відстежувалася жандармами, і назви тої чи іншої структури випливали в матеріалах слідства, і потрапляли на стіл прокурора Київської судової палати.

Ось одна з таких справ від 11 лютого 1903 року, "Про розповсюдження злочинних відозв у Васильківському, Канівському, Таращівському та Сквирському повітах", що велася ротмістром М.А. Васильєвим. У документі повідомляється "В січні і лютому 1903 року до начальника Київського губернського жандармського управління стали надходити повідомлення повітових ісправників про розповсюдження серед селян прокламації Революційної Української партії. Шляхом розслідування встановлено, що прокламації ці були розповсюджені селянином Яковом Прокоф'євим Левченком, котрий притягнений як обвинувачуваний по 252 статті Положення про покарання. Попереду допит маси свідків" [1, арк. 26 – 27]. Як і годиться у випадку, коли мова заходить про якусь конкретну організацію, завжди слідство супроводжується пошуком зв'язків затриманого. Так і в цій справі: документ завершується завданням перевірити, від кого саме отримував Левченко листи, які приходили з Києва через поштову станцію в Богуславі.

Справа "Про протизаконну збірку робітників у Деміївці" від 22 лютого 1903 року. "З огляду на дані, що є в розпорядженні Київського охоронного відділення, 15 лютого 1903 року була захоплена зненацька в селі Деміївці, в квартирі Пінковського зібрання робітників, у кількості 46 осіб, з яких більшість євреї. Під час обшуку в квартирі Пінковського були знайдені нелегальні видання і виявилися викинуті у вікно талони з відтисками печатки комітету Російської соціал-демократичної партії... В якості обвинувачуваних притягнуто 9 осіб, з них 8 взято під варту". Як бачимо, цей документ яскраво свідчить нам про наявність організованої революційної спільноти. Заходи жандармів і судів в цьому випадку направленні проти структури, а не проти окремих осіб. Цікавим є також те, що в документі в числі запобіжних заходів згадується відправка 20 – ти учасників зібрання на місце постійного їх проживання, оскільки вони не є жителями села Деміївка. При цьому причини перебування цих осіб у Деміївці – також були темою допиту по даній справі [1, арк. 27].

Остання група документів цього різновиду – справи, які з тих чи інших причин не завершені. Вище вже згадувалися кілька з них, по яким було очевидно, що робота над ними ще далека до фіналу. Оглянемо документи, які дають нам пояснення, з яких причин відбувалося затягнення слідчих дій і справи ніяк не могли потрапити до суду.

Ось уривок з листа прокурора Житомирського окружного суду прокурору Київської судової палати у справі дворянина Дмитра Петрова Филипова, що обвинувачувався за 126 (*участь в антиурядових спільнотах* – П. 3. [8, ст. 53]) і 129 статтям (*прояви неповаги до державної влади* – П. 3. [8, ст. 53]) Кримінального уложення. По-перше, вказано, що справа велася раніше і 28 лютого 1906 року повернута слідчому через "виявлення місця перебування Филипова, що переховувався від суду". В подальшому справа затримується. У звіті від 21 січня вказано, що іде встановлення особи, а саме: "встановлюється тотожність особи Суслова (*затриманого* – П. 3.) з обвинувачуваним Филиповим" [3, арк. 3]. Під тим самим датуванням міститься вимога направити підозрюваного з Пермського арештантського відділу до Житомирської

в'язниці. І от саме з цього і починається проблема: в звітах від 1-го і 28-го липня [3, арк. 6] вказано, що Пермський арештантський відділ ніяк не реагує на вимогу доправити підозрюваного в Житомир. Завершується справа тим, що затриманий Суслов насправді Филиповим не являється і його притягують за бродяжництво. Пошуки Филипова продовжуються, справа не закрита.

В справі Євгена Чернявського та Ярослава Завадського від 18 липня 1911 року затримка відбувалася через те, що ніяк не могли провести експертизу щодо розумових здібностей Завадського [3, арк. 4].

Були і більш прості причини затримки слідчих дій. Наприклад, у справі Антона Савчука від 9 вересня 1911 року, що обвинувачувався по статті 103, частина перша (*образу особи імператора* – П. 3. [8, ст. 44]), слідство затримувалося через "заняття ротмістра Леонтьєва іншими невідкладними справами".

Загалом же розслідування затримувалися по одній причині: "Слідчих дій нема. Допит свідків призначено на ... число" Іншими словами, справи тягнулися в основному по причині того, коли і як допитувалися свідки, наскільки це давало результат і чи не потребував цей допит додаткових заходів для завершення слідства.

Тепер оглянемо, яку загальну інформацію ми можемо отримати з цих документів. Одразу варто наголосити, що відомості про дізнання є діловою документацією, відповідно є об'єктивним історичним джерелом, оскільки у авторів цих матеріалів не було причин якось їх фальсифікувати. Треба відзначити, що ці матеріали зачіпають значно більше поле для дослідження, ніж просто суха статистика кількості справ. Окрім переліку, подається достатньо чітка інформація про дізнання, їх хід, осіб, що є об'єктами цих дізнань тощо. Ці документи у більшості своїй не виходять безпосередньо від прокурора Київської судової палати, а направляються до нього з інших судових палат та окружних судів, що підпорядковуються саме цьому прокурору. Також частина матеріалів виходить від структур, які співпрацюють з судовими палатами – поліційними органами. В першу чергу тут згадують губернські жандармські управління та охоронні відділення.

Велика інформативність цих матеріалів має і свою специфіку – очевидно, що основний ухил у відомостях робиться у справи політичного характеру. Значно менше надається уваги справам кримінальним. Не випадково основна співпраця судів, згідно з цими відомостями, провадиться з губернськими жандармськими управліннями та охоронними відділенням. А це, які відомо, органи, що займалися боротьбою саме з політичною опозицією.

Також треба звернути увагу, що кількість справ, в яких вказуються ті чи інші організації та партії дуже мала, в основному справи ведуться проти конкретних людей, що були спіймані на протиправних діях. Зауважу, що дуже мало з цих архівних документів ми можемо почерпнути інформації про український національний рух. В цілому нема причини сумніватися, що в справах поширення листівок, прокламацій та відозв були замішані українські національні організації. Тим не менш, конкретно наявні архівні матеріали широкої інформації на цю тему нам не дають. Натомість, впадає в око той факт, що дуже багато осіб, що перебували під слідством – євреї. В більшості документів вказані в них особи носять єврейські прізвища та імена і тому, прямо чи опосередковано, відомості про дізнання дають нам доволі широке уяв-

лення про активність євреїв у незаконних діяннях, переважно політичного і революційного характеру.

Варто також згадати про основну складність у роботі з документами фондів Київської Судової палати загалом та з відомостями про дізнання зокрема – це необхідність постійного дослідження і роботи із законодавчими документами Російської імперії. В більшості матеріалів не сказано напрямку про те, по якій причині кого, як затримано, і за яким звинуваченням ведеться слідство. Вказується лише номер статті в кримінальному положенні. Це нічого не говорить досліднику, якщо останній не ознайомиться з текстом цього положення та іншими матеріалами судочинства Російської імперії. До того ж, в умовах постійних спроб реформування Положення про покарання (створене в 1845 році, воно було піддане редакції в 1864-му і та в 1885-му роках) і утворення Кримінального положення (1903 рік) постійно змінювалася нумерація статей.

Підводячи підсумки, можемо сказати, що відомості про дізнання є тими документами, які містять в собі великий пласт інформації про соціальне і політичне життя в Україні кінця XIX – початку XX століття. Ми маємо з них інформацію про те, яким чином здійснювалося слідство, які відбувалися координації дій між працівниками різних відомств (судів, жандармів, арештантських відділів). Також формується уявлення про те, які саме злочини переважали у вказаний період часу (переважно на початку XX століття) і якою категорією населення здійснювалися.

Тим не менш інформативність цих документів у значній мірі вузька і обмежена – недостатньо даних про політичні партії і революційні організації, складно простежити діяльність соціалістичного революційного руху чи українського національного. Багато звітів відомостей про справи не завершені, через що важко вималювати цілісну картину. У великій кількості політичних справ вкрай важко простежити справи по кримінальному діям.

Для повноцінної роботи з цими документами і отримання в повному обсязі необхідної інформації, їх дослідження має здійснюватися в контексті роботи з іншими різновидами документів Київської судової палати, що зберігаються в фондах Центрального державного історичного архіву в місті Києві.

Список використаних джерел

1. ЦДІАК. Фонд 317. – Опис 1 – Од. зб. 2364 – Арк. 1 – 185.
2. ЦДІАК. Фонд 317. – Опис 1 – Од. зб. 5492 – Арк. 1 – 13.
3. ЦДІАК. Фонд 317. – Опис 1 – Од. зб. 5494 – Арк. 1 – 50.
4. ЦДІАК. Фонд 317. – Опис 1 – Од. зб. 5493 – Арк. 1 – 25.
5. Бровцинова Е. Судебно-следственные материалы как источник по истории революционного движения России начала XX века (1904-1914 г.) – М., 1977.
6. Зайончковский П. А. Военные реформы 1860–1870 гг. в России, М., 1952.
7. Зайончковский П. А. Правительственный аппарат самодержавной России в XIX в. – М., "Мысль", 1978.
8. Новое уголовное уложение. – СПб, 1903.
9. Таганцев Н. С. Уложение о наказании уголовных и исправительных. – М., 1885.
10. Щербак М. Г. Матеріали жандармсько-поліцейських та судових органів царизму як джерело вивчення суспільно-політичної історії України: Автореф. дис. ... док. іст. наук. – К., 1993.
11. Щербак М. Г. Матеріали місцевих державних установ царизму як джерело вивчення історії революції 1905-1907 рр. на Україні: Автореф. дис. ... канд. іст. наук. – М., 1985 р.
12. Чайковский А. С., Щербак М. Г. За законом і над законом. 3 історії адміністративних органів і поліцейсько-жандармської системи в Україні (XIX – початок XX століття). – К., 1996.
13. Ярмиш О. Н. Каральний апарат самодержавства в Україні в кінці 19 – початку 20 ст. – Харків, 2001.

Надійшла до редколегії 11.06.13